

Zaupanje v lastne sile, izzivi in tveganja

Le dobri štirje meseci nas ločijo do konference občinske organizacije ZKS. Časa je malo, problemov pa vedno več. Pravi, da se prepočasi odzivamo na dnevna politična dogajanja in da je premalo otipljivih rezultatov. Vendar lahko trdimo, da nova oblika ustvarjalnega dela zveze komunistov z vso odprtostjo, spodbujanjem prenove ZK in ekonomske reforme že vlijeva na gospodarske in politične razmere tudi v naši občini. Zato ni čudno, če članstvo zahteva hitrejšo spremembo v našem delovanju in večji učinkovitosti. V zvezi s predkonferenčno dejavnostjo smo vprašali predsednika OK ZKS Ljubljana Center Iva Krca, da nam kaj več pove o nalogah komunistov in OO ZK v tem kratkem obdobju.

Težko bi v kratkih besedah naštel vse naloge, ki so pred nami. V vsakem primeru pa je potrebno smelo nadaljevati z gospodarsko političnimi spremembami in družbenim razvojem Ljubljane ter organizacijskimi in kadrovske priprave na konferenco. Zato bo poročilo o delu in organizaciji občinske organizacije ZKS Ljubljana Center kritična ocena lastnega dela. Poudariti pa bo treba tudi nesporen delež komunistov pri doseganju gospodarskih rezultatov in demokratičnosti lastne organizacije kot družbe na sploh.

Vsekakor pa že v vseh dosedanjih razpravah jasno izstopata odločna podpora članstva pa tudi širše javnosti programski usmeritvi slovenskih komunistov o graditvi socializma po meri človeka in zahteva vodstvu slovenskih komunistov, da ne popusti pred

najrazličnejšimi pritiski. Vsa ta stališča članov in organizacij ZK bomo morali izraziti tudi na sami konferenci.

V osnovnih organizacijah se že začnajo razprave o prenovi zveze komunistov. Prenova ZK se torej začne od spodaj navzgor in hkrati od zgoraj navzdol, vendar hitreje dozoreva v bazi. Pri tem pa nastaja vrsta vprašanj, dilem in protislovnih ocen. Kako po vašem mnenju čimprej konkretizirati prenovu in kako smo pripravljeni na izzive in tveganja pri uresničevanju prenove?

Velika večina članstva sprejema prenovu kot nujno, saj smo se že v osnovi opredelili za socializem svobodnih ljudi, za demokratično in za metodo demokratičnega združevanja ljudi v socialistični zvezi in za delegatski sistem na podlagi odprtega koncepta prenove socialističnega samoupravljanja. V razpravi je tudi delovni osnutek za pripravo dokumenta o prenovi zveze komunistov. S tem dokumentom začnemo oblikovati moderno organizacijo, ki naj spodbudi vse napredne sile v naši družbi pri uresničevanju demokratičnosti in socializma, začnemo pa tudi priprave za pogovor z jugoslovanskimi komunisti o teh vprašanjih. Omeniti je še potrebno, da v gradivu o prenovi ZK dobiva vse bolj pomembno mesto ustvarjalnost, znanje, odprtost v svet, trdna usmerjenost, produktivno delo in ekonomsko produktivno uveljavljanje solidarnosti. Ob tem se hote ali nehoti srečamo z razvojem političnega pluralizma in z demokratičnimi pravili obnašanja vseh subjektov, ki so aktivni v političnem delovanju. Smisel drugačnega

dela vidimo v SZDL, ki mora pri delu zagotoviti več različnosti in najti več prostora tudi za nosilce drugačnih idej.

V predkongresno aktivnost spada tudi kadrovske priprave, ki so tokrat mnogo zahtevnejše. S spreminjanjem kadrovske politike in volilnih pravil v ZK moramo zagotoviti, da se bodo bolj upoštevali tudi novi kriteriji članske pripadnosti pri kadrovanju funkcionarjev v razna vodstva, začeni od sekretarjev OO ZK vse do CK ZKJ. Kako se pripravljamo na volitve, po kakšnih kriterijih naj izbiramo kandidate in kako potekajo priprave na evidentiranje novih funkcionarjev?

Ni dvoma, da je izbor vodstev OO ZK in občinske organizacije ZK izredno pomembna naloga našega delovanja v tem obdobju. Evidentiranje po OO ZK poteka počasi, vendar v skladu z navodili in po ključu za izvolitev delegatov OO ZK za konferenco ZK in za druge višje organe. Sicer pa menim, da bi morali za vodstva organizacij in organov ZK evidentirati predvsem tiste, ki jim članstvo zaupa in da bodo sposobni in pripravljeni uresničevati prenovu ZK tako v njenem programskem (socializem po meri ljudi) kot tudi v organizacijskem pogledu. Gre za interesno delovanje članstva, medijsko in drugo javno nastopanje, sposobnost predstavljanja programskih ciljev širši javnosti itd. Te pa so seveda zahtevne naloge za kar sta potrebna znanje in usposobljenost.

LOJZE CEPUS

NAMESTO ZAPISA OB 4. JULIJU – DNEVU BORCA

Fronta ali koalicija

V zadnjem času se vse več govori in piše o OF, predvsem o njenih izvirnih načelih in temeljnih točkah, organizirano-sti, odnosih med skupinami in Dolomitski izjavi, kot jo danes imenujemo.

Že v začetku je imela organizacija oziroma gibanje, kot se je tudi imenovala, namen, prerasti v vodilno politično zvezo na Slovenskem. Protiimperialistična fronta, kot se je v začetku imenovala, je bila ustanovljena v času vojne, ko je bilo slovensko narodno ozemlje razdeljeno med tri okupatorje. Glavni namen organizacije v prvem obdobju, to je do časa pred napadom Nemčije na Sovjetsko zvezo je bilo širjenje in utrjevanje organizacije, tako številčno in organizacijsko kot programsko.

Na ustanovnem sestanku 26. aprila 1941 so bili predstavniki treh političnih grupacij, to je krščanski socialistov, naprednih sokolov in KPS, ki je bila organizirana kot stranka v ilegali ter predstavniki slovenskih kulturnih delavcev, ki pa niso bili politično organizirani. Le-te je že pred okupacijo družilo načelo protiimperializma in simpatije do Sovjetske zveze, v kateri so videli glavno poročilo za zmago nad različnimi fašizmi.

Začetno ime ni bilo naključno izbrano, če vemo, da so bile v organizaciji dve skupini KPS in krščanski socialisti, ki sta zagovarjali delavske interese ter ena demokratično nacionalno usmerjena. Imperializem so v grobem enačili s kapitalizmom, zato so nastopali tako proti italijansko-nemškemu kot proti anglo-amerikanskemu, od katerih so zadnjemu očitali, da je za svoje koristi prvima dvema žrtvoval male države. Takšna stališča so pojasnjevali s tem, da bi kasneje izločili iz Protiimperialistične fronte vsakega tujega agenta, ki bi hotel »v pravični osvobodilni boj podtakniti kukavičje jajce in vpreči v angleški imperialistični voz ljudske množice, boreče se za veliko stvar svoje narodne in socialne osvoboditve.«

Krivec za poraz, hitro kapitulacijo in razkosanje so iskali tudi v starojugoslovanskem kapitalističnem sistemu in tudi zaradi tega so vse stavili na Sovjetsko zvezo, za katero so bili prepričani, da se bo zapletla v vojo proti Nemčiji. Poudarjali so, da je prevzel osvobodilno voljo slovenskega naroda slovenski proletarijat, ki naj bi združil vse pozitivne sile slovenskega naroda.

V začetnem obdobju so bile vse ustanovne skupine popolnoma enakopravne. Ideje Protiimperialistične fronte, po napadu na Sovjetsko zvezo preimenovane v OF so širili med svojim članstvom, vsak po svoji »liniji« in pridobivali še druge skupine in posameznike, tako da je bilo jeseni 1941 vključenih v OF od 18 do 22 skupin. Vendar so imele ustanovne ali temeljne skupine v organizaciji posebno mesto. Druge skupine so imele v vrhovnem plenumu OF po enega predstavnika, ustanovne pa po več. Poleg tega so bili v izvršnem odboru OF, ki je dejansko vodil OF, samo predstavniki ustanovnih skupin. Te so se zedinile v težnji po narodovnem osvobođenju, v udeležanju le-tega in po skupnem in lojalnem sodelovanju. Pri tem so bile narodnostne zahteve obvezne za vse skupine v OF, družbene pa naj bi se reševale le v okviru ustanovnih skupin.

Organizacijsko mrežo OF so ustvarjali tako, da je vodstvo OF za posamezna območja slovenskega ozemlja ustanovljalo okrožne odbore OF, v katerih so bili praviloma predstavniki vseh treh ustanovnih skupin. Območje delovanja okrožnih odborov OF pa je bilo razdeljeno še na rajone, v približni velikosti predvojnih občin. Tako kot okrožni so bili tudi rajonski odbori OF sestavljeni tripartitno, in vsak od teh je imel tesno povezavo s predstavnikom svoje skupine in višjem odboru OF.

Osvobodilna fronta je kot borbena koalicija z zgoraj opisano organizacijsko strukturo obstajala vse do podpisa Dolomitske izjave, marca 1943, vendar so o odnosih med njimi razpravljali ves čas do podpisa. V vodstvu so bili odnosi dobri, predvsem zaradi sprotih usklajevanj, toda med aktivisti različnih skupin je prišlo do določenih nasprotij zato je Edvard Kocbek že pred novembrom 1941 opozoril na ravnanje nekaterih partijcev na terenu, hkrati pa poudaril, da tega ne počne zaradi »prestižnih razlogov, temveč zaradi nezdravega polaganja temeljev novega reda«.

LOJZE TRŠAN

SKUPŠČINSKI ZBORI V JULIJU

Obsežen dnevni red, vendar nujni sklepi

Vsi zbori občinske skupščine se bodo sestali v torek, 11. julija. Na dnevnem redu je obsežna problematika, ki obsega kar 17. točk. Pred sejami posameznih zborov bo skupna seja, na kateri bodo obravnavali predlog amandmajev k ustavi SR Slovenije in predlog sklepa o podelitvi plakete občine Ljubljana Center.

Na ločenih zasedanjih bodo zbori med drugim obravnavali analizo uresničevanja družbenega plana občine Ljubljana Center v letih 1986–1989.

Hkrati s tem bo tekla beseda tudi o uresničevanju programa razvojnih nalog mesta Ljubljane v letošnjem letu. Med drugim naj bi sprejeli predlog

programa razvoja drobnega gospodarstva do leta 1990 in predlog odloka o ureditvi določenih vprašanj s področja obrti v občini Center.

Na dnevnem redu je več osnutkov predpisov s področja prostorske ureditve. Tako naj bi obravnavali osnutek odloka o lokacijskem načrtu za območje Roške ceste. Več je tudi osnutkov odlokov o prepovedi gradnje in prepovedi spremembe namembnosti zemljišča in sicer za območja Komenškega ulice, Univerzitetne knjižnice, podjetja Elektro Ljubljana in Vodovoda.

Delegati bodo obravnavali tudi osnutek dogovora o razporejanju sredstev splošne porabe in osnutke odloka o rebalansu občinskega proračuna.

Beseda bo tekla tudi v osnutku odloka, ki nekoliko spreminja že veljavni odlok o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra Stare Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost. Sprejeli naj bi tudi predlog odloka, s katerim razveljavljajo odlok o ustanovitvi Zavoda za družbeno planiranje Ljubljane. Posebej naj bi se posvetili tudi problemu stanovanjskega gospodarstva Ljubljana, razen tega pa bodo obravnavali sanacijski program DO Pletenina.

Upati je, da obsežni dnevni red ne bo odvrnil delegatov od sodelovanja na skupščinskih zborskih, saj bi to lahko povzročilo hude motnje v delovanju občinskih služb v prihodnjih mesecih. Prav zaradi tega je predsedstvo skupščine sklenilo ponuditi zboru občinske skupščine tako obsežen dnevni red v prepričanju, da bo delegatska razprava dala tudi ustrezne rezultate.

Obvestilo o zapori Rimske ceste

Po odločbi Mestnega komiteja za komunalno gospodarstvo, promet in zveze mesta Ljubljana bo od 1. junija dalje Rimska cesta popolnoma zaprta zaradi obnove. Zgora po potekala v treh fazah:

1. faza: odsek Kardeljeva cesta – Borštnikov trg, v času od 12. 6. do 11. 9. 1989
2. faza: odsek Borštnikov trg – Snežniška ulica, v času od 12. 8. do 12. 9. 1989.

3. faza: odsek Snežniška ulica – Prešernova cesta, v času od 13. 9. do 12. 10. 1989.

V vseh treh fazah promet ne bo možen. Glede na posamezne načine obnove vozišča, bosta delno možna dostava in dovoz, ter intervencija – po dogovoru z vodjo gradbišča Volkom Smrdeljem.

Skica začasne prometne ureditve je na vpogled v tajništvo KS Gradišče, Ljubljana, Rimska cesta 24/I, KS GRADIŠČE LJUBLJANA, RIMSKE CESTE 24 KOMISIJA ZA UREJANJE PROSTORA IN VARSTVO OKOLJA

Povzetek javne razprave o osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije

Kljub relativno kratkem času za javno razpravo o osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije, ki je bil v končni obliki objavljen šele 21. 4. 1989 in je tako potekala javna razprava formalno le mesec dni, ne moremo te razprave oceniti za površno in za prekratko. Dejanska razprava je potekala več kot leto dni – od začetka razprav o spremembah zvezne ustave t.j. od konca leta 1987 dalje.

Že ob razpravi o amandmajih k zvezni ustavi, so bile podane sugestije in zahteve, kaj je potrebno spremeniti tudi v republiški ustavi. Zaostrjevanje odnosov znotraj Jugoslavije pa je dnevno opozarjalo, kaj je potrebno v republiški ustavi spremeniti in jasneje, nedvoumneje opredeliti, da ne bi prihajalo do različnih tolmačenj, čisto tudi zlonamernih, o ustavnem položaju republike znotraj federativne Jugoslavije.

Javna razprava je v naši občini potekala v krajevnih skupnostih v delovnih organizacijah pa tudi v vrsti strokovnih institucij in v svetih pri občinski konferenci SZDL. Udeležba na teh razpravah ni bila zadovoljiva. Vendar pa lahko ugotovimo, da so bile pripombe tehtne in jih lahko že sedaj ocenjujemo tudi kot prispevek za pripravo nove ustave SR Slovenije.

Splošne pripombe

Osnutek amandmajev ne zadovoljuje hotenja po takih ustavnih spremembah, ki naj bi zagotovile doslednejšo opredelitev republike kot suverene, demokratične države znotraj jugoslovanske federacije. Omejitve s področja družbenopolitičnega sistema, ki izhajajo iz zvezne ustave in iz temeljnih načel, ji dajejo še vedno pečat real-socialistične tvorbe preteklega obdobja. V razpravi je bila prisotna zahteva, da je treba temeljna načela nadomestiti s kratko, jedrnatno preambulo v katero se naj vključi ugotovitev, da se vsi ljudje rodijo svobodni ter imajo enako dostojanstvo in enake pravice. Svoboda človeka je osnova socialistične družbe in na njej temelji tudi ves sistem, ki ji je podrejen. Cilji družbe so v zavzemanju za socialistično, samoupravno, demokratično in pluralistično družbo, za trvorno in enakopravno sožitje znotraj federativne Jugoslavije, za sodelovanje in združevanje z vsemi narodi na svetu ter vključevanje v napredne tokove Evrope in sveta.

Prav tako je bilo v razpravi poudarjeno, da je pravica do združevanja na politični oziroma nazorski podlagi eno od osnovnih človekovih in državljskih pravic.

Trije zbori ali en sam

Strukturo občinskih in republiške skupščine bi veljalo ponovno preučiti. Sedanja razdelitev na tri zore ni pokazala nobenih prednosti pred enodolno sestavo. Nasprotno, sedanja delitev na tri zore je pokazala vrsto tehničnih, pa tudi vsebinskih pomanjkljivosti. V primerih kolizij sprejetih odločitev v posameznih zborskih je vselej prihajalo do usklajevanja v ožjih skupinah, v katerih je prevladovala večinska večinsko mnenje in je bila s tem postavljena pod vprašaj enakopravnosti posameznih zborov.

Glede na omejitve v zvezni ustavi je razumljivo, da sedanega ustroja skupščin ne moremo spreminjati. To bo prišlo v poštev pri sprejemanju nove ustave. Pač pa bi bilo potrebno prilagoditi vlogo posameznih zborov že nastalim družbenim potrebam. Vlogo družbenopolitične

Nagrade občine Center za leto 1989

Vsi zbori občinske skupščine Ljubljana Center so na skupni seji 1. junija sklenili podeliti nagrade občine Ljubljana Center za leto 1989 štirim posameznikom in eni organizaciji. Razen tega so zbori občinske skupščine sklenili podeliti plaketo občine petim družbenopolitičnim delavcem. Nagrado občine Ljubljana Center za leto 1989 prejmejo: Bogdan Anžur, Milan Biber, Jurij Souček, Tonka Tacol in Občinski štab za civilno zaščito Ljubljana Center. Plaketo občine za leto 1989 prejmejo: Staša Cvetko, Franjo Jošt, Jože Korez, Anton Kovačič in Franc Tomše.

Bogdan Anžur

Milan Biber

Jurij Souček

Tonka Tacol

Bogdan Anžur, rojen 1939, generalni direktor zunanjetrgovinske delovne organizacije Intertrade. Na mesto generalnega direktorja je prišel leta 1979, medtem ko je poprej opravljal vrsto odgovornih zadolžitve na gospodarskem področju. Pod njegovim vodstvom se je delovna organizacija Intertrade razvila v eno najbolj uspešnih organizacij te vrste na Slovenskem in celo v Jugoslaviji. Njeni posamezni deli sodijo v sam vrh gospodarskih dosežkov tako doma kot na tujem. Bogdan Anžur je bil pobudnik številnih akcij, s katerimi se je Intertrade vključeval v izboljšanje pogojev dela in nakupe sodobne opreme, kar kaže na široko razumevanje potreb sodobnega časa. Razen številnih obveznosti na delovnem mestu pa je Bogdan Anžur tudi aktivni družbenopolitični delavec, saj tvorno deluje v organizaciji ZK, v socialistični zvezi in drugod.

Milan Biber, rojen 1923, upokojeni diplomirani pravnik. Že v času narodnosvobodilne borbe je bil med prvimi prostovoljci, ki so v aprilu 1941 delovali v akcijah Osvobodilne fronte. Ob številnih zadolžitvah, ki jih je opravljal po vojni, in kljub delovnim obveznostim je bilo njegovo politično dejavnost čutili tudi v njegovi krajevni skupnosti (KS Ajdovščina), v mestu in republiki. Njegovo strokovno znanje

in poznavanje problematike je najbolj prišlo do izraza v delu delegacije v svetu krajevnih skupnosti in krajevni konferenci SZDL. To delo je dalo pečat tudi delovanju občinske skupščine Ljubljana Center. Ob številnih funkcijah je bil tudi dvakrat delegat na kongresu ZK, štirikrat je vodil organizacijske priprave za kongres ZKS. Kot sekretar komisije za SLO pri republikanskem odboru ZZB NOV je sodeloval tudi na kongresu zveze borcev.

Občinski štab za civilno zaščito se je še posebej odlikoval pri stalnem usposabljanju enot in štabor za civilno zaščito v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Na tem področju je dosegel pomembne rezultate. Veliko pozornost je štab namenjal materialni in tehnični izpopolnitvi občinskih enot civilne zaštite in štabor in enot v krajevni skupnosti. Pri tem je dosegel nadpovprečne rezultate. S preventivnim delovanjem, med katere sodijo kontrolni pregledi požarne vrednosti in posameznih organizacijah združenega dela; s tem je prispeval k povečanju požarne varnosti v občini in k občutnemu zmanjšanju škode, ki nastane kot posledica požarov.

Občinski štab je s svojim delovanjem veliko prispeval tudi k področju izboljšanja in uveljavljanja civilne zaštite in s tem neposredno vplival na utrje-

vanje nekaterih temeljnih pogojev za zagotavljanje bolj varnega in bolj mirnega življenja v občini. S tem je ustvaril zelo dobro organizacijsko in materialno podlago za uspešno delovanje ob morebitnih elementarnih in drugih nesrečah.

Jurij Souček, rojen leta 1929, je znan dramski igralec, zaposlen v Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani. Več kot 35 let traja njegovo plodno umetniško delovanje, ki je najtesneje povezano z razvojem dramske umetnosti na Slovenskem. Doslej je odigral več kot 150 različnih vlog in od tega približno 50 glavnih vlog. Umetniški razvoj in ustvarjalnost Jurija Součka sta bili nenehno povezani tudi z njegovo živahno družbenopolitično dejavnostjo. Že kot dijak in študent se je vključeval v mladinsko prostovoljno delo. Kasneje je postal predsednik združenja dramskih umetnikov, v Drami pa je bil več let tudi član sveta Drame in dvakrat tudi njegov predstnik. Umetniško poslanstvo je znal povezovati z družbenimi interesi, saj je v tem obdobju uspešno sodeloval pri oblikovanju programske usmeritve Drame. Med drugim je tudi član občinskega komiteja ZKS Ljubljana Center, kjer s svojim znanjem in izkušnjami prispeva k oblikovanju in uresničevanju nalog zveze komunistov v kulturi.

Tonka Tacol, rojena 1949, je predmetna učiteljica likovne vzgoje na osnovni šoli Ledina. Na področju likovne vzgoje je s svojimi učenci dosegla pomembne uspehe, ki so tako dobili številne nagrade na raznih razstavah, natečajih in umetniških galerijah. Te nagrade so v glavnem rezultat prizadevanj Tonke Tacol pri njenem rednem pedagoškem delu in v likovnem krožku. Kot mentorica ima izredno prijeten in razumevajoč pristop in visoko strokovno znanje. S svojim inovativnim delom daje učencem vedno nove zamisli ter jih s svojim zgledom nenehno motivira za likovno delovanje. Že nekaj let vodi in usmerja hospitacije in učne nastope tudi za študente 4. letnika Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Na tem področju uspešno usmerja študente za njihovo pedagoško delo. Mimo drugega je Tonka Tacol tudi uspešna mentorica razrednim učiteljem na šoli.

Dobitniki plakete občine Ljubljana Center

Staša Cvetko, rojena 1923, je bila že v času NOB aktivna članica OF na območju Bežigrada. Že vrsto let živi v krajevni skupnosti Gradišče, kjer tvorno deluje zlasti v okviru organizacije Zveze združenj borcev. Opravljala je vrsto pomembnih funkcij. Staša Cvetko je zelo uspešna pri aktivističnem delu v KS Gradišče in sodeluje takorekoč pri vseh akcijah.

Franjo Jošt, rojen 1947, direktor restavracije hotela Turist v Ljubljani. S svojim smislom za vodenje in s strokovnim znanjem je dal velik prispevek za vključevanje delovne organizacije v mednarodno delitev dela. Zaradi njegovega prizadevanja si je hotel Turist uspel zagotoviti veliko število gostov iz tujine, kar mu je uspelo med drugim tudi zato, ker je stalno obnavljal in moderniziral svoje zmogljivosti. Ob vsej zavzetosti na strokovnem področju si Franjo Jošt prizadeva tudi krepiti samoupravne odnose in uživa velik ugled in spoštovanje v kolektivu.

Jože Korez, rojen 1930, je član pevskega solističnega ansambla ljubljanske Opere. Od leta 1969 je tudi stalni član Slovenskega okteta. Je eden tistih dragocenih članov pevskega solističnega ansambla ljubljanske Opere, ki se loteva kreacije vseh vlog, ki so mu dodeljene. Kot glasbeni pedagog je še pred nastopom dela v ljubljanski Operi vodil in na novo osnoval številne pevske zore, z njimi velikokrat nastopal in prejel na tekmovanjih najvišje nagrade.

Anton Kovačič, rojen 1923, sekretar občinskega odbora ZZB NOV Ljubljana Center. Anton Kovačič je udeleženec NOB od leta 1941. Njegovo dolgoletno družbenopolitično in strokovno delo je pomembno predvsem za razvoj in organizacijo Zveze borcev v krajevni skupnosti in občini. Deloval je na številnih področjih v borbemski organizaciji in prav tako tudi v organizaciji SLO in DS. Zelo pomemben je njegov prispevek pri vsakoletni organizaciji in realizaciji akcije »Revolucija še traja...« ki je prav zaradi njegove zavzetosti postala tradicionalno gibanje in dobila širok odmev med mladino v osnovnih in srednjih šolah.

Franc Tomše, rojen 1933, je sekretar samoupravne interesne skupnosti občine Ljubljana Center za varstvo pred požari. Že vrsto let opravlja odgovorne dolžnosti v družbenopolitičnih organizacijah. Med drugim deluje pri delu gasilskega društva Ljubljana mesto, in si prizadeva za uspešno povezovanje in usklajevanje dela na področju požarne varnosti. Sad teh prizadevanj je skupno delo na vzgojnoizobraževalnem področju in preventivi. Vidne rezultate je dosegel tudi na področju vzgoje vojaških obveznikov teritorialne obrambe in na področju varnosti in zaštite.

SINDIKALNE POBUDE OSTAJO BREZ PRAVEGA ODMEVA

Premalo rezultatov

Sindikat si je s postavitvijo boja za višjo življenjsko raven, boljšo kvaliteto življenja delavskega razreda in za zaščito gmočnih, samoupravnih in socialnih pravic zaposlenih kot temeljnega cilja svojega delovanja, hkrati zastavil tudi nalogo, da bo v sedanjem času zaostrenih gospodarskih razmer eden redkih, ki bo delavcu skušal nekaj dati in ne samo od njega jemati. Kakšne rezultate so doslej dosegli smo povprašali sekretarja v občinskem svetu Zveze sindikatov Ljubljana Center Milenka Gradišar in Iztoka Zemljiča.

Povedala sta, da še vedno velja načelo veliko predlogov a malo rezultatov, kar je predvsem posledica dosedanjega položaja sindikalne organizacije v našem sistemu, ko so od nje vsi pričakovali rešitve, v resnici pa ji ni bil nihče pripravljen prisluhniti. O tem priča tudi dejstvo, da v praksi sindikat ni imel niti možnosti, da bi v skupščini povedal svoje mnenje o perečih problemih, ki tarejo delavce. Zaradi tega pripravljata sindikat sedaj vrsto predlogov za spremembo oziroma dopolnitev tistih členov v republiški ustavi, ki se nanašajo na njegovo vlogo in položaj. Sindikat mora postati interesna organizacija delavcev, ki bo imela tudi vso pravico izreči svoje mnenje in zahtevati uveljavitev svojih zahtev, če gre za zaščito položaja delavcev. Seveda pa sama sprememba ustavnih določil še ne pomeni, da se bo sindikat lahko uveljavil kot zaščitnik delavcev, če takšne njegove vloge ne bo podprla tudi širša družbena skupnost. Doslej se je namreč vse prevečkrat dogajalo, da je sindikat prihajal s številnimi konkretnimi predlogi, za katere pa ni bilo pravega poslušanja. Tako smo deni-

mo predlagali kompletno reformo stanovanjske politike s predlogi o reorganizaciji samoupravnih interesnih skupnosti, zahtevami po iskanju najbolj ugodnega izvajalca del, ki bo delo opravil v roku in kakovostno, spremembo kreditne politike. Vendar pa s svojimi zamislimi nismo uspeli prodrati, čeprav smo dobili načelno podporo. Letos nam je uspelo vsaj uveljaviti kategorijo najnižjega osebnega dohodka in njegovo prilagajanje z rastjo inflacije, čeprav gre tudi tu bolj za splošno zahtevo, ki jo bo treba šele obdelati. Predlagali smo že opredelitev najnižjih osebnih dohodkov za vsak posamezen delokrog in poenotenje meril za gospodarstvo in negospodarstvo tako, da dohodki zaposlenih v družbenih dejavnostih ne bi zaostajali za rastjo dohodkov v gospodarstvu.

Seveda pa uveljavitev najnižjega osebnega dohodka pomeni šele prvo stopnico na poti do zagotovitve ekonomske cene dela, ki je tudi ena poglavitnih zahtev in sedanjih nalog sindikalne organizacije.

BRANE JANJČ

RAZPRAVA O USTAVI V KS TRG OSVOBODITVE

Večjo vlogo krajevnim skupnostim

Krajevna konferenca SZDL Trg osvoboditve je 23. maja organizirala javno razpravo o osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije. Po temeljiti razpravi so navzoči sprejeli več pripomb in mnenj, omeniti pa velja predvsem nekaj najpomembnejših.

Pri amandmaju št. 9 so občani podprli osnovno besedilo skupaj z dodatkom. Tako naj bi bilo v slovenski ustavi izrecno določeno, da pravica do samoodločbe vključuje tudi pravico do odcepitve in združitve.

Verjetno nismo edina krajevna skupnost v Sloveniji, kjer občani menijo, naj bo himna SR Slovenije Prešernova »Zdravljica«. To je pripomba k amandmaju št. 11.

Pri amandmaju št. 18 sta bili podprti variantni rešitvi. Splošna ocena je, da ni potrebno, da zakon določa obveznost ustanovitve samoupravnih interesnih skupnosti na področjih družbenih dejavnosti in gospodarske infrastrukture. Na področju izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva pa naj se ustanovljajo tudi druge oblike samoupravnega organiziranja, na le samoupravne interesne skupnosti po dosedanjem konceptu. V razpravi so podprli tudi predloge amandmajev, ki veljajo za svoboščine delovnih ljudi in občanov.

Posebej so se kraji ustavili ob amandmaju št. 32. Opozorili so, da sed-

nja ustavna pravna opredelitev krajevnih skupnosti ne omogoča njenega učinkovitega delovanja. Krajevna skupnost bi morala imeti večjo vlogo pri posegih v prostorsko ureditev, pri varstvu in izboljševanju okolja, izvajanju komunalnih dejavnosti ter pri nadzoru teh dejavnosti. To bi kazalo posebej poudariti tudi v citiranem amandmaju in dodatno precizirati v zakonih. Predlagani sistem financiranja krajevnih skupnosti ni dovolj jase in dopušča zelo različne razlage. Zato predlagamo, da se proračun občine opredeli kot temeljni vir financiranja krajevnih skupnosti, vsi drugi viri, ki so navedeni v tretjem odstavku prve točke tega amandmaja pa so lahko le dopolnilni viri za posebej prevzete naloge. Pročiti bi morali tudi možnost večje vloge krajevnih skupnosti na področju uresničevanja socialne politike.

Razpravljali niso podprli variantnega dodatka k četrti točki 33. amandmaja, saj je bilo izraženo stališče, da bi se s takim načinom volitev za zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti kršila načela splošne in enake volilne pravice.

Pri oblikovanju družbene političnega zbora je bila podprta varianta I. Stališče krajanov je, da bi kazalo razmišljati o spremembi vloge zbora občin, ki naj bi postal splošno pristojen zbor, med tem ko družbeno politični zbor v tej fazi ustavnih sprememb še ne more prevzeti vloge splošnega političnega zbora. Družbenopolitični zbor naj bi obdržal svojo dosedanje, na sistemski vprašanju omejeno vlogo. Enakost volilne pravice bi bilo treba zagotoviti tako, da se delegatska mesta v zboru občin določajo po kriteriju prebivalcev. Na vsak način pa pomeni večjo demokratizacijo volilnega sistema natančno opredeljen kandidacijski postopek, ki mora biti določen z zakonom.

Glede volitev predsedstva SR Slovenije je bila dana podpora varianti II, ki omogoča izvolitev predsednika in članov predsedstva SR Slovenije na podlagi splošne volilne pravice z neposrednim in tajnim glasovanjem.

V zvezi z drugimi odprtimi vprašanji ob spremembah slovenske ustave je bil podprt predlog za črtanje 8. člena ustave SR Slovenije v zvezi z gospodarjenjem z gozdovi, predlog o uporabi slovenskega jezika pred vsemi državnimi organi v naši republiki in predlog za oblikovanje preiskovalnih odborov pri skupščini SR Slovenije.

BORUT JANOVŠKY

Štirideset milijonov premalo

Za štirideset milijonov dinarjev razlike je ugotovila tako imenovana letišča kontrola, ko je na hitro pregledala poslovanje blagajne službe za družbene prihodke občine Ljubljana Center.

Eden od delavcev te uprave je namreč opozoril svoje predpostavljene, da je v blagajni shranjenega več denarja, kot dovoljuje z zakonom določeni maksimum. Direktor uprave za družbene prihodke je takoj obvestil organe za notranje zadeve, ki so opravili bolj temeljito preiskavo.

Dosedanje ugotovitve kažejo na sum, da so si nekateri delavci iz občinske uprave pa tudi blagajnikov sorodniki izposojali gotovino, ki pa so jo »pokrili« s pravilno izpolnjenimi in podpisanimi čeki. Formalnega primanjkljaja tako v blagajni prav za prav ni bilo, vendar gre po dosedanjih ugotovitvah za sum o dveh nepravilnostih: v blagajni verjetno niso preverjali, ali imajo posojiljemalci v banki tudi dejansko kritje za izstavljenе čeke in drugo – blagajna je, kot kaže, presegla z zakonom dovoljeni blagajniški maksimum, saj čekov ni odvajala v banko ampak je z njimi čakala toliko časa, da je posojiljemalec vrnil izposojeno gotovino. Šlo naj bi za neke vrste brezobrestno kreditiranje.

Blagajnika so takoj suspendirali in to je povzročilo pri njem hud živčni pretres. Izvršni svet občinske skupščine je imenoval komisijo, ki bo raziskala celotno zadevo ne glede na rezultate, ki jih bo pokazala uradna preiskava organov za notranje zadeve.

N. I.

ga zbora ni bilo potrebno reducirati le na ozko odločanje o vprašanjih, ki zadevajo le vprašanja družbenega sistema. Zbor občin oziroma zbori krajevnih skupnosti pa bi morali pridobiti vlogo splošnih zborov in s tem vlogo demokratičnih predstavniških teles vseh državljanov, ki so izvoljeni na neposrednih volitvah. Zbor združenega dela pa naj obdrži funkcijo odločanja o vprašanjih, ki izvirajo iz dela. V javni razpravi pa je vse več zahtev, da se družbenopolitični zbor ukine.

Vloga SZDL

S tem v zvezi pa bi veljalo ponovno razmisliti o ustavni vlogi Socialistične zveze delovnega ljudstva v volilnem in skupščinskem sistemu. V volilnem sistemu je potrebno zagotoviti neposredni vpliv volilcev tako na postavljanje kandidatov, kakor tudi na njihovo izvolitev. Veljalo bi razmisliti o ponovni uvedbi zborov volilcev, ki naj odločajo o kandidiranju, vloga političnih organizacij pa je v predlaganju kandidatov in v organiziranju kampanje za njihovo iz-

volitev. Skrb za regularnost predvolilnih in volilnih postopkov pa je potrebno naložiti državnim volilnim komisijam, ki odgovarjajo za zakonitost postopkov.

Ustavne določbe o pravicah in svoboščinah človeka naj se ponovno proučijo in v celoti uskladijo z mednarodnimi deklaracijami, ki urejajo varstvo človekovih pravic. To bi moralo biti v posebnem delu ustave. Glede na specifičnost naše družbene ureditve, bi veljalo v ta del uvrstiti tudi pravice do samoupravljanja, ki pa bi jih morali preoblikovati tako, da obsega pravice do samoupravljanja le tiste pravice, ki izvirajo od dela in bivanja v določenem okolju, ne morejo pa biti generalizirane, saj se s tem meglj bistvi neposrednega samoupravljanja. Pri tem je potrebno imeti v vidu tudi različne oblike lastnine, ki morajo biti ustavno in pravno zaščitene in sankcionirane. Dilema, ki pri tem nastaja je ali lahko samoupravno odločanje posega v lastninske pravice. Ker sta obe pravici ustavno zagotovljeni je v takem primeru primernejše govoriti o soodločanju (participaciji) glede na vloženno delo in kapital.

Slovenija in federacija

Posebno pozornost bi veljalo v ustavi posvetiti vlogi SR Slovenije v federaciji. Zagotoviti je potrebno soglasje o vseh vprašanjih, ki zadevajo interese posameznih republik. Če torej sprejme zvezni zbor skupščine SFRJ odločitev, ki je v nasprotju z interesi SR Slovenije bi morala obstajati ustavna podlaga, ki omogoči skupščini SR Slovenije, da onemogoči veljavnost take odločitve s tem, da zahteva obravnavo sporne odločitve v zboru republik in pokrajin, kjer se odloča s konsenzom.

Glede na dosedanje izkušnje bi veljalo v ustavi SR Slovenije določene opredelitve obveznosti vseh državnih organov na območju SR Slovenije, da poslujejo v slovenskem jeziku. Široko tolmačenje zvezne ustave, da so v Jugoslaviji jeziki narodov in narodnosti enakopravni in da državni organi poslujejo v enem izmed njih se je izrodilo v prakso, da je ta »eden« praviloma srbohrvaški pri čemer izbira jezika v postopku pred državnim organom ni odvisna od območja, na katerem se uradno dejanje dogaja, ampak od

tega, kateri jezik uradna oseba obvlada. Zaradi tega bi morala ustava vsebovati tudi določilo, da pomeni kršitev te obveznosti ničnost akta izdanega v takem postopku.

Na sedanjih stopnji družbene in gospodarske krize so pred spreminjanjem slovenske ustave trije najpomembnejši cilji:

- zagotovitev pravne varnosti podjetnika;
 - zagotovitev pogojev za učinkovito delovanje države in javnih služb in
 - odstranitev anahronizmov iz dosedanjega teksta našega temeljnega zakona.
- Osnutki amandmajev zagotavljajo kolikor toliko uspešno le prvi cilj. V splošnih pripombah nismo dajali pripomb na dolgoročno uporabljenega sloga besedila, ki ga bo v novi ustavi prav tako potrebno znatno skrajšati. Pri tem bo potrebno tudi opustiti delitev državljanov na »delovne ljudi in občane« saj takšno opredeljevanje v svoji posledici nujno ustvarja pojmovna in več vrst državljanirov in s tem tudi njihovo medsebojno neenakost.

(nadaljevanje na 4. strani)

Ali smo Slovenci res hlapci Jerneji?

V Cankarjevem domu sta bili konec maja, pred Dnevom mladosti ob zaključku 6. natečaja z naslovom Revolucije še traja, kje je naše in moje mesto v njej, dve prireditvi. Na prvi so srednješolci razpravljali o svojem položaju v družbi, v večini pogovorov pa so segli tudi precej čez to. Spraševali so se, ali smo Slovenci še danes hlapci Jerneji, o občutku evforije o zmagi 1945 in o današnjem stanju, o zaščiti življenjskega okolja in ne nazadnje o vlogi posameznika v družbi. Isti dan pa je bila v veliki dvorani sklepna kulturna prireditev, kjer so s svojimi glasbenimi in plesnimi prispevki nastopili učenci iz Murske Sobote, Delnic, Adlešičev in naše občine. Predstavo je zrežiral Marjan Belina, slavnostni govornik pa je bil član predsedstva republiške konference SZDL Primož Hainz.

Objavljamo dva izvlečka in enega najbolje ocenjenih prispevkov pod naslovom »Je imel hlapec Jernej prijatele?«

Svoboda tudi tistim, ki mislijo drugače

Pri uveljavljanju osebne svobode pa je treba biti previden. Svoboda dejanj je svoboda le do taktira, dokler drugemu ne omejuje njegove svobode.

V tem je tudi vloga zakonov. Mislimo, da nam zakoni omejujejo svobodo. Vendar so dobri zakoni tisti zakoni, ki nas svarijo pred dejanji, ki bi bila v škodo nas ali drugih. Če je zakonov in predpisov preveč, nas to vodi v sužnost. Toda nekateri zakoni so za svobodo nujni. Kako neki bi bil videti nogomet, če bi vsak igralec delal, kar bi hotel. Nujno potreben je trener, ki jih usmerja z nasveti in navodili.

V naši družbi, ki postaja bolj demokratična, je nevarnost, da bi nekateri to razumeli kot »vsak lahko dela, kar hoče, brez omejitev«. Tako usmerjenost pa v bistvu vodi v anarhijo.

RUDI DOLGAN

Kako lepa si Bela krajina

Valovit svet, prepečen z njivami in dolinami ter razkošnimi stelniki. Visoka praprot, ki jeseni skriva najbolj zavzetim gozdarjem množice gob. Breze tenkolaske šeststijo v prijetnem vetru, ki veje skozi spokojno pokrajino. Sonce se zrcali v srebrni Kolpi, po kateri

plava jata rač. Ob obronkih temnih host se dvigujejo k nebu stoletni kostanji in orehi, ki vsako jesen bogato obrodijo. Vse hosta odmeva od ptičjih zborov. Od daleč se sliši zvon cerkvice vrh hriba. Nedaleč od gozda se dviguje vinska gorica v sončnih barvah zidanic. Prvi dopoldanski veter nam prinese vonj po cvetočih trtjah in lipah. Na meglenem jugu se oblastno dviguje tudi Klek, o katerem kroži toliko zgodb. Tako te vidi popotnik, tako te opevajo v sliki, glasbi in besedi. Narava počasi umira. Nad lepo, spokojno pokrajino in Kolpo, nad katero poleti še vedno kot nekoč zaide štorčija, ležijo sence.

KATARINA KOŠOROK

Je imel hlapec Jernej prijatele?

Hlapec Jernej je gotovo ena največjih postavitev v naši literarni zgodovini. Simbol hkratnega iskanja ponižanih in razžaljenih ter pravičnih in krivičnih.

Naše iskanje je uperjeno in usmerjeno predvsem v prijatelje, ki naj bi jih ta stavec, ta mladostni polnega duha, imel.

Postavimo si okvir, ki naj zaznačuje razmišljanje Jernejskega idealizma. Le-to se dokaj hitro razkrije in razvije v vprašnje: čigavo je; od tistega, ki je zasidil drevo ali od tistega, ki ga je obiral.

Hlapec Jernej v vsej svoji hlapčevski zvestobi, pa vendar gospodski trdnosti išče svojo pravico. In pot k tej pravici naj bi bila tudi pot k tistim, ki mislijo enako, ali vsaj dovolj podobno. Mislijo ali si vsaj upajo podobno razmišljati.

Morda skoraj nevede, je tudi Ivan Cankar zahteval ob hlapčevi poti pravičnosti tudi pot k tistim, ki so zmožni vsrkavati glasove vpjočega v pušča. Pot k tistim, ki bi to puščavo uničili, jo morda preuredili.

Toda, če je pot stoodstotna, če je pot trdna in večna in namenjena pohodu k »domu pravice«, če je njen obstoj potrjen, pa žal veliki hlapec nima odkrite in soočene sreče s svojimi prijatelji. Enot, v katerih bi mogel Jernej iskati prijatelje, naj bi bile opredeljene z vsemi junaki, z vsemi tistimi, s katerimi se je srečeval.

Gre predvsem za tri enote in sicer: – osebe, ki Jerneja popolnoma zavračajo – osebe, ki se mu posmehujejo brez vzroka

– osebe, ki mu dajejo prav. Zadnjih oseb je gotovo najmanj. Prvi le teh je študent, ki ga razburja jo besedne novice iz hlapčevih ust... Vendar obstane vse le pri navdušenosti.

Drugi del njegovih prijateljev so vsi tisti, ki so prav tako za nekaj prikrašeni pred drugim... S temi se hlapec poveže le miselno in se z njimi le miselno zveže... Edini, ki pa pravno pritrudi hlapcu Jerneju je mladi ljubljanski sodnik – vendar mu tudi ta ni bil prijatelj. Bil je le človek zazrt v iskanje priklanjanske simbolike, kar čutimo le še kot zanos za nadaljevanje hlapčeve agonije.

Ostalo prijateljstvo je le nestvarno, je stekano v čudežno iskanje in v zapiranje vase.

Največjega prijatelja je čutil Jernej v Bogu, njemu je posvetil tudi svoj Oče nas, ki njemu se je zatekal in ob iskanju svoje pravice je iskal tudi njega.

V sklepnem razmišljanju se Jernej retorično vpraša:

Je pravica ali je ni, je Bog ali ga ni. In tako kot Boga Jernej tudi pravice ni našel in tako kot pravice, Jernej tudi Boga ni našel.

Izgubil je vero, izgubil je Boga, svojega edinega prijatelja. Izgubil je torej nekoga, ki ga je vsaj imel za prijatelja. Zanimiva je tudi primerjava, ki nam jo Ivan Cankar ponuja – Potovanje hlapca Jerneja primerja z Jezusom Kristusom in njegovim križevim potom. Zastavlja se nam vprašanje, če torej Boga ni v vesolju, je torej vsaj v človeku?

Morda pa je resnični in dokončno izpričani prijatelj hlapca Jerneja v pripovedovalcu samem.

Celotno popotje Jerneja in Jernejanstva je v bistvu otožno samevanje in otožno iskanje in otožno opazovanje velike moči pripovedovalca.

Če se postavimo v stališče, da si Ivan Cankar išče v hlapcu Jerneju posebej in notranje očisteno in da je hlapec Jernej s to trditvijo poistoveten z Ivanom Cankarjem, zgubimo še zadnjega navdušenca nad hlapcem Jernejem, še zadnjega njegovega prijatelja.

Takšna je usoda Jerneja in Jernejanstva!

Prijatelj najbrž ni imel, čemu jih imeti? Revolucionarji ne potrebujejo prijateljev!

TONE SMOLEJ, 2. r.

V Domu je kulturno življenje zelo razgibano

IZ DELA DOMA UPOKOJENCEV TABOR

Živijo kot velika družina

»V obeh naših enotah – Domu na Taboru in Domu na Poljanah smo imeli konec preteklega leta 490 oskrbovancev. Na Taboru jih je bilo 320 ali 65,3 odstotka in 170 ali 34,7 odstotka na Poljanah,« je povedala direktorica Doma upokojencev Center Fani Žužek-Vabšek.

»Na žalost smo v lanskem letu zabeležili kar za 50 odstotkov večjo fluktuacijo stanovalcev kot v letu 1979. To ne preseneča. Več kot polovica stanovalcev je starih 80 do 90 let. Kar tri četrtine vseh varovancev potrebuje dodatno nego.« Skoraj 14 odstotkov oskrbovancev je starih nad 90 let. Povprečna starost oskrbovancev starih nad 65 let je 82,6 let. Najstarejša oskrbovanka ima 102 let.

Lani so imeli 420 novih prostora za sprejem v dom, predvsem za sprejem na negovalni oddelki. Večina starih ljudi se odloča za sprejem v dom šele tedaj, ko potrebuje pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih funkcij. Stari ljudje želijo živeti v svojem domačem okolju dokler se le da. V domu je največ bvdovelih oskrbovancev, narašča pa tudi število tistih, ki imajo doma svoje zakonske partnerje, a so sami tako slabotni, da jim svojci ne morejo nuditi potrebne oskrbe.

Izobrazbena raven oskrbovancev je visoka. Kar 54 odstotkov vseh ima srednjo, višjo ali visoko izobrazbo. Več kot polovica jih ima svojo lastno pokojnino in le 5 odstotkov oskrbovancev je brez vsakršnih dohodkov. Kar 91,8 odstotkov je samoplačnikov in občinske skupnosti socialnega skrbstva doplačujejo oskrbnine le 8,2 odstotkom oskrbovancev.

Največ oskrbovancev je iz matične občine, se pravi iz občine Ljubljana. Center. Od novih oskrbovancev jih 35 odstotkov pride v dom neposredno iz bolnice. Sicer pa sprejemajo v dom na podlagi nujnosti, pri čemer imajo prednost prosilci iz občine Center in borci. Pri namestitvi oskrbovancev v sobe z več posteljami upoštevajo tudi izobrazbo, starost, interes in navade bodočih stanovalcev. Poznajo pa tudi začasne sprejeme – imajo jih kakih 10 na leto. Na vprašanje, kaj je začasni sprejem, je direktorica povedala, da so to primeri, kadar domači odpotujejo. Takrat dom sprejme oskrbovanca če ima prostor. Zaželeno in koristno pa je, če svojci rezervirajo čas bivanja v Domu. Tako je več možnosti, da bodo oskrbovanca lahko začasno namestili.

»Nekateri oskrbovanci često menijo, da so cene v domu pretirano visoke in nerealne,« je nadaljevala direktorica. »Povprečni odstotek povzročanja oskrbin je bil lani le 67 odstotkov, medtem ko so stroški poslovanja narasli kar za 184 odstotkov. Še en podatek, da s cenami naših varovancev ne odiramo – z aprilom mesecem znaša dnevna cena osnovne oskrbe 50.000 dinarjev.«

Znao je, da se Dom upokojencev uspešno uveljavlja tudi pri izvajanju tako imenovane zunanje dejavnosti. O tem tovarišica Žužekova pravi takole: »Pod imenom zunanja dejavnost pojmuje pripravo in razvoj hrane na domove starejših občanov, gospodinjstvo pomoč na domu, širšo pomoč stanovalcem Poljanske 14, nudenje hrane zunanjim abonentom, dnevno bivanje starejših v domu, pranje, likanje, frizerske in pedikerske storitve. Tako

smo lani razvozili na domove kar 17.392 obrokov, od teh preko 40 odstotkov dietnih. Kar 52 odstotkov naročnikov je starih med 78 in 87 leti, 13 odstotkov pa celo več kot 88 let. Naročniki so v glavnem s hrano zadovoljni, kot pomanjkljivost pa lahko smatramo, da ob sobotah, nedeljah in praznikih hrane ne dostavljamo.

Naši porabniki so izredno zadovoljni z gospodinjstvom pomočjo, ki jo opravljata dve delavki doma vse dni v tednu, razen nedelj in praznikov. Število uporabnikov te storitve narašča. Vendar pa nas bodo ekonomska kriza, padec življenjskega standarda in dejstvo, da je blagajna socialnega varstva tako rekoč prazna, po vsej verjetnosti prisilili, da bomo morali profesionalne oblike pomoči skriti in razvijati cenjeje, zaskrbljeno napoveduje prihodnost tako imenovane »zunanje dejavnosti« Doma direktorica in dodaja, da bo to velika škoda, saj je bilo odpiranje doma navzven zaželeno in dobro sprejeto. No, dom pa nudi kljub vsemu, pomoč tudi stanovalcem na Poljanski 14, kjer je zgrajenih 54 manjših stanovanj za upokojence. Tem stanovalcem nudi dom prehrano, pomoč v gospodinjstvu, začasni sprejem v dom, pranje in likanje perila, kopanje, sodelovanje na družabno rekreativnih in kulturnih prireditvah.

»Važno je,« pravi direktorica Žužekova, »da naše storitve ponudimo tem ljudem prav do njihovih domov. Če govorimo o naši »zunanji dejavnosti«, bi rada povedala še tole. Poleg vsega že naštetega pripravljamo tudi hrano za zunanje abonente. Tako se naše restavracije poslužijo dnevno okoli 250 abonentov. Nudimo seveda tudi dnevno varstvo v domu, kar pa se ni obneslo. Ugotavljamo namreč, da si občani raje organizirajo varstvo na svojih domovih, ali pa se odločijo za sprejem v dom. Kot zanimivost naj povem, da se pranja in likanja perila poslužuje v zadnjem času precejšnje število študentov, saj je naša cena nižja kot v javnih pralnicah.«

»Kar zadeva delavce doma, moram povedati, da se nam je lansko leto fluktuacija znižala kar za 50 odstotkov, kar pripisujemo vsesplošnim problemom zaposlovanja in večanju brezposelnosti. Hkrati pa se je prav zaradi tega izboljšala delovna disciplina in odgovornost do dela. Sicer pa imamo zaposlenih 215 delavcev. Skoraj polovica jih je iz drugih republik. Poleg tega delajo na pogodbo med drugim še pravnik in trije zdravniki specialisti. Pri nas skrbimo za izobraževanje zaposlenih. Tako smo vključili v tečaje kar 16 stročnin in negovalk. Strokovni delavci so redno udeležujejo seminarjev, tečajev in predavanj s področja dela, ki ga opravljajo.«

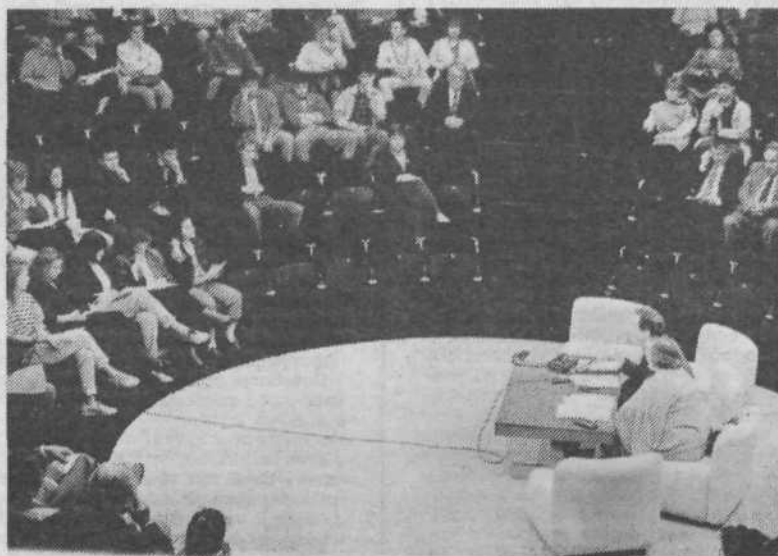
»Sicer pa,« je približala sogovornica, »vse naše delo je usmerjeno predvsem v to, da pomagamo starejši generaciji preživeti jesen življenja čim bolj v kolikor se le da, srečno.«

TATJANA PUST

Srebrna priznanja ZSMS

Občinska konferenca zveze socialistične mladine v občini Center je imela v sredo, 14. junija slavnostno sejo. Po kratkem kulturnem programu so podelili srebrne znamke ZSMS dvanajstim mladincem in dvema mentorjema. Srebrna priznanja so dobili: Rok Ban, Irena Keder, Boštjan Fele, Kristjan Melinc, Aleš Rogelj, Helena Fajker, Saša Delač, Milomir Konotar, Rasim Atajić, Ksenija Zebić, Ilija Stanković in Miha Šuštaršič. Poleg teh sta dobila srebrni priznanji še mentorja Igor Gospodarič s srednje elektrošole in Albinca Drofenik z osnovne šole dr. Jože Potrč.

Za uspehe na športnem področju so podelili štiri pokale in sicer ekipam, ki so dosegle uspehe v malem nogometu, košarki in odbojki za moške in ženske.

V okrogli dvorani Cankarjevega doma so se mladi pogovarjali o svojih prispevkih za natečaj o revoluciji, hkrati pa so razgrnili še vrsto problemov mlade generacije in svojih pogledov na današnji seji.

(nadaljevanje s 3. strani)

Konkretna pripomba

AMANDMA IX: Pojavilo se je vprašanje državljanstva SR Slovenije. Podrobneje je potrebno določiti pod kakšnimi pogoji se lahko pridobi to državljanstvo.

AMANDMA XI: Določilo, da je himna SR Slovenije »Zdravljica« presega ustavno regulativo. Dosedanja 10. člen ustave zadošča. Dva razloga govorita v prid temu:

1. Določilo o himni mora vsebovati tudi uradno besedilo himne. Tega v ustavi vsekakor ni mogoče opredeliti.

2. Sprememba himne bi terjala zamudno in zahtevno proceduro spreminjanja ustave.

V razpravi je bila sicer podprta pobuda, da naj bo himna »Zdravljica«, vendar naj se to opredeli v posebnem zakonu, kot je to predvideno v 12. točki LII. amandmaja. V kolikor pa bi bil sprejet ta amandma, pa bi predlaganemu besedilu bilo potrebno dodati: »v besedilu in napevu, kot ga določa zakon«.

4 / DOGOVORI

AMANDMA XVII: Iz razprave izhaja, da je potrebno samoupravno interesno organiziranje na področju družbenih služb čim bolj racionalizirati in poenostaviti. To velja predvsem za družbene dejavnosti, katerih obseg dela je določen z državnimi predpisi. Glede drugih oblik samoupravnega organiziranja pa mora obveljati osnovno načelo prostovoljnosti in enakopravnosti. Zato je obvezno združevanje in samoupravno organiziranje v nasprotju s tem načelom.

V razpravi pa je bilo izraženo tudi stališče, da bi veljalo enako kot TOZD ukiniti tudi samoupravne interesne skupnosti. Predpis o obveznem zdravstvenem in pokojninskem zavarovanju, brezplačnem šolstvu ter nalogah republike pri socialnem in otroškem varstvu, razvoju znanosti, kulturni in telesnokulturni dejavnosti pa bi kazalo vnesti med zakonodajne pristojnosti republike. Vpliv in nadzor državljanov nad temi izdatki pa bi bila še vedno zagotovljena preko skupščine SR Slovenije, režijski stroški pa znatno manjši.

AMANDMA XXII: Povsem nerazumljivo je

namreč kaj predlagalec pojmuje pod delom »za druge potrebe«. Razumljivo je, da se dobiček, ki ga doseže zadruga s svojim poslovanjem razdeli na del, ki gre članom zadruge glede na prispevek, ki so ga dali k ustvarjanju tega dobička s svojim delom in sredstvi in na del, ki se vnese v sklade zadruge. Kaj naj bi predstavljal del »za druge potrebe« ni obrazloženo, dikcija sama pa bi omogočila v praksi neslutene manipulacije. Zato je potrebno ta del besedila črtati.

AMANDMA XXIX: Narodni banki Slovenije je potrebno zagotoviti neodvisnost od posameznih odločitev tudi Skupščine SR Slovenije in tako omogočiti deregulacijo oziroma že pri temelju preprečiti morebitni voluntarizem (zato je treba črtati zadnja dva odstavka 1. točke). Po drugi strani pa je treba NB Slovenije predpisati odgovornost za vzdrževanje notranjega in zunanega gospodarskega ravnotežja (skupaj z drugimi Narodnimi bankami republik in Narodno banko Jugoslavije), pa tudi garancije varčevalcem v primeru propada posamezne poslovne banke – ne pa garancije za vse prevzete obveznosti takšne banke.

AMANDMA XXXIII: Volitve delegatov v zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti v občini naj bodo enovito urejena. Zaradi tega ni sprejemljiv variantni dodatek v 1. odstavku 4. točke amandmaja.

Izrazili smo mnenje, da bi zadoščala za občine paritetno sestavljena skupščina z enim zborom, kjer bi delegati v neposrednem kontaktu konfrontirali svoja stališča in sprejemali odločitve. To bi pomenilo ne le zmanjšanje stroškov sklica skupščine, ampak tudi vsebinsko polnejšo obliko odločanja v občini. Zaradi navedenega bi tako skupščinsko organiziranje morali v osnutku amandmaja v republikanski ustavi dati v razpravo vsaj kot varianto.

Že v splošnih pripombah je navedena pripomba na ustavno vlogo SZDL v volilnem postopku, zato je ne obravnavamo posebej in veljajo za ta amandma stališča iz uvodnega dela.

AMANDMA XXXVIII: Že v dosedanjih razpravah tako v Mariboru kot tudi v Ljubljani je bila kritično ocenjevana razdrobljenost mesta na

Najmlajši so pokazali največ

Za letošnja »Majska srečanja,« ki jih je organizirala KK STDL Tabor v času od 5. do 26. maja, je značilno predvsem sodelovanje mladih. Če nekatere starejše krajevne kaj malo zanima, kaj se dogaja v njihovi KS, pa lahko trdimo, da so prav letos najmlajši pokazali, da radi pridejo v KS, se družijo, veselijo in tekmujejo. V organizaciji DDM so program izvedli skoraj v celoti.

Slabo vreme jim je preprečilo le jezenje na konju. Sicer pa so tekmovali v balinanju, nogometu, hokeju na betonu, se pomerili na kvizu »Poznaš KS Tabor in svojo šolo«, oblikovali les in glino, risali po pločnikih ter se množično vključevali v vse prireditve ob 100 letnici OŠ Ledina. »Majska srečanja« mladih so povsem uspela in za to nosi levji delež DPM s svojim prizadevnim in neutrudnim delom.

Sportna tekmovalna v organizaciji Partizana Tabor niso bila tako množična kot pretekla leta. Izvedbo nekaterih tekmovalj na prostem je preprečilo tudi slabo vreme. Gre pa pohvaliti balinarje in društvo upokojencev, ki je tekmovalje organiziralo. Naši Taborjani so med 6 ekipami dosegli tretje mesto. Sicer pa so v tekmovalnih sodelovalih športniki OZD, vojak, miličniki, gojenci Doma učencev in seveda krajan. Najbolj množično je bilo na

telovališču Partizana 17. maja, ko so pionirji vseh ljubljanskih društev Partizan tekmovali v različnih športnih veščinah.

Kulturne prireditve so bile letos na prvi in na zadnji dan srečanj. V njih so sodelovali učenci OŠ Ledina, Doma učencev Tabor, vojak vojašnice 4. julij ter oskrbovanci Doma upokojencev na Taboru. Organizatorjem srečanj je žal, da nikakor ne morejo pridobiti za kulturni program umetnikov, ki jih je v KS kar precej, pa se držijo le ob strani.

Nekaj novega za KS je bila vožnja s kočijo po ulicah Tabora, ki jo je organiziral Dom upokojencev za svoje oskrbovance. Kot vsako leto, so tudi letos na slovesni seji predsedstva KK SZDL podelili bronasta priznanja OF. Prejeli so jih: Olga Azman, Janko Badovinac, Žofija Gornik, Ivan Intihar,

Milan Turšič, Anica Zemljarič, Antonija Podobnik in Jaka Slokan.

Plakete in priznanja za čisto okolje (akcija teče od pomladi do jeseni in doseže višek v maju), pa so dobili Friškovec, Njegosova 25, Ilirska 7-11 ter Veletekstil – tesktilni diskont na Masarykovi. Mnogi krajan, za katere so srečanja v prvi vrsti organizirana, pa ostajajo žal mlačni in nezainteresirani. Stojijo ob strani, čeprav so s programom srečanj in posameznimi prireditvami temeljito seznanjeni (programe, vabila, krajevni časopis prejme vsako gospodinjstvo).

OZD in drobno gospodarstvo pa kažejo za srečanja veliko zanimanje in jih tudi redno podpirajo. Ob srečanjih dobi krajevna skupnost stik z OZD in posameznimi obrtniki, ki sicer ni posebej trden. Ta stik bi kazalo v prihodnje poglobljati in ohranjati.

Organizacijski odbor meni, da smo lahko z rezultati srečanj deloma zadovoljni, deloma pa spet ne. Najbrž bi kazalo za prihodnje, če bomo pri organizaciji »majskih srečanj« še vztrajali, razmišljali o drugačni vsebini in obliki. Zadnje besedo bodo rekli seveda na predsedstvu KK SZDL, ko bodo ocenjevali letošnja srečanja.

TATJANA PUST

VODMATSKI DNEVI

Kultura, šport, družabna srečanja

Vodmat, ta zelena oaza, ob robu bele Ljubljane, je že 24. priredil svoje »Vodmatske dneve«. Sicer skromno, pa vendar po svoje veselo in uspešno. Vežejo nas akcije, delo, kultura in šport. Občasna prijateljska srečanja so tisto, kar združuje našo malo krajevno skupnost v monoliten delček naše družbe.

Že prvi dan se je v domu Rada Pehačka zbralo preko 150 tekmovalcev in gledalcev. V različnih panogah se je pomerilo med seboj 27 ekip. Posamezni rezultati so naslednji (navajamo le prva tri mesta)

- Kegljanje:** 1. mesto vojak in starešine doma JLA
2. mesto delavci doma Rada Pehačka
3. mesto Gradis DU Jesnice
Balinanje: 1. mesto društvo upokojencev (DU) Stari Vodmat
2. mesto delavci doma Rada Pehačka
3. mesto DU Gradis Ljubljana
Šah: 1. mesto vojak in starešine doma JLA
2. mesto DU Stari Vodmat
3. mesto vojak in starešine vojašnice Ignac Voljč-Fric iz Vrhnik

- Streljanje:** 1. mesto DU Gradis Ljubljana
2. mesto DU Gradis Maribor
3. mesto DU Stari Vodmat

Ob zaključku tekmovalj sta na skupni slovesnosti podelila priznanja predsednik društva upokojencev Gradis Lojze Cepuš in predsednik društva upokojencev Stari Vodmat Franc Štok. V imenu krajevne skupnosti in DPO je navzoče pozdravil predsednik sveta KS Denis Zust, v imenu JLA pa major Veselin Perić. Drugi dan je bil namenjen našim najmlajšim krajanom – učencem šole dr. Jožeta Potrča in otrokom VVZ Stari Vodmat. Po kratkem uvodnem govoru predsednice DPM Mete Bajc so učenci osnovne šole izvedli kratek kulturni program, nato je sledil ogled razstave. Razstava likovnih izdelkov učencev osnovne šole dr. Potrča je v resnici izživ vseh mladih

razstaviljalcev, ki v barvnih kompozicijah, tematici in tehniki oblikovanja odkrivajo in doživljajo svoj otroški svet likovnega izražanja.

Razstava mladih osnovnošolcev je popestrila življenje v krajevni skupnosti in ponuja krajanom tudi spoznavanje likovne vzgoje na šoli. Razstavo so dopolnjevali tudi izdelki VVZ Stari Vodmat, ki so kvalitetni, polni otroške domišljije in pedagoškega vodenja.

Podelitev priznanj OF je bila povezana s kulturno prireditvijo in otvoritvijo (razstava 90 eksponatov – starih predmetov), ki so jo pripravili učenci – zgodovinarji pod vodstvom Brigite Kocbek. V mali telovadnici šole dr. Potrča smo poslušali čudovito in kvalitetno petje zbora dr. Bogdan Derč Univerzitetne pediatrične klinike KUD KC in MF dr. Lojz Kraigher. Pevcem in zborovodji Vencislavu Zadravcu gre vsa zahvala za tako prijeten kulturni program.

Izvajanju kulturnega programa so prisostvovali tudi številni gostje, med njimi Janko Rednak, predsednik OK SZDL. Odmore med programom je povezovala Barbara Bufon učenka osnovne šole z branjem najboljših spisov učencev pod naslovom »Revolucija še traja...«. Nato je po kratkem govoru o pomenu Vodmatskih dnevov in dneva mladosti spregovoril podpredsednik KK SZDL Franc Cvelbar ter podelil priznanja OF najbolj postrtovalnim krajanom. Priznanja so prejeli: Francka Kahne, Silva Kocjančič, Franc Kumer, Milan Mudlak in Martin Rovšek.

Po končanem programu so se gostje, izvajalci in organizatorji programa zbrali v prostorih KS, kjer so se pogovarjali o nadaljnjih skupnih akcijah.

Četrtkovo srečanje Vodmačanov v vojašnici Ignaca Voljča bo vsem udeležencem ostalo v prijetnem spominu. Vojaška parada, ogled vojašnice in tovariško srečanje so popestrili program. Na slovesnosti je Sonja Makarovič podarila enoti komandanta podpolkovnika Franca Cesarja eno izmed svojih umetniških slik, z željo, da se naše že tradicionalne vezi s KS Stari Vodmat nadaljujejo in utrjujejo tudi v prihodnje. Pri organizaciji in izvedbi Vodmatskih dnevov so se izkazali tudi mladinci – športniki. Pomerili so se z vojak in vojašnice na Vrhnik in vojske bolnice Ljubljane, ter športniki iz Usnja Plasta. Tekmovali so v odbojki, košarki in nogometu. V odbojki so dosegli prvo mesto vojak iz Vrhnik, v nogometu in košarku pa so bili prvi mladinci Vodmata.

V petek so se v prostorih doma Rada Pehačka srečali stari in mladi.

LOJZE CEPUŠ

TOMAŽ ŠTRUMBELJ, NOVI PRVI MLADINEC OBČINE CENTER

Kako razgibati življenje mladih

Tomaž Štrumbelj sodeluje v mladinski organizaciji vse od petnajtega leta naprej in ker je bil veseskozi prisoten in je s predlogi in sploh opozarjal nase, je potem logično, da so ga izvolili še za predsednika. O več kandidatih in o njihovih programih sicer ni bilo govora, ampak novi predsednik je dejal, da ima zdaj predvsem opraviti s pometanjem v organizaciji, program pa bo že še prišel na vrsto.

– Kaj je motiv vašega delovanja?

»Veseli me delati z mladimi. Treba je kaj spremeniti. Olepšati mladim sedanost.«

Seveda, prihodnost je že sicer v rokah mladih, sedanost pa je takšna, kakor da ne bi bila nikogaršnja, saj so naše družbene-ekonomske razmere vse prej kot rožnate. V družbeno-političnih organizacijah se sicer kopirajo ideje, a na svetlo se nikakor ne morejo preriti, kajti tudi mladinska organizacija je del sistema, zasičenega z delom, ki je vse prevečkrat Sizi-fovo in zbirokratizirano.

– Kaj spremeniti? Kako olajšati oziroma polepšati sedanost, mladim, kakor ste se izrazili?

»Spremeniti je treba marsikaj. Ne primer šolstvo. Mladi niso zadovoljni z marsičem, a kaj, ko jih drugi ne upoštevajo. No, po drugi strani pa so mladi tudi preobremenjeni in čisto politično povsem apatični. Uspeh naše organizacije bi bil, če bi nam jih uspelo zajeti v naše dejavnosti, da bi čutili zaslombo pri nas.«

– Ampak mladi so naveličani raznih smernic, stališč, programov, foskult, besed, besed, ki se ponavljajo štirideset let...

»Mi bi radi, da bi bila naša mladinska organizacija življenjska. Zato bi organizirali razne nepolitične aktivnosti, da bi zajeli njihove interese. Veliko računamo na naš center za interesne dejavnosti, za katerega smo se borili več kot dve leti.«

– Kaj je vaš konkreten program?

»Ja, veliko dela imamo. Zdaj s sekretarjem urejamo samo organizacijo, kjer je veliko dela tudi s financami. Konkretno bomo videli v jeseni. No, in čakamo, kaj bo na kongresu.«

– Kakate navodil od zgoraj?

»Veste, delo sem šele dobro začel. Bom videl. Pobude smo že doslej dajali občinski skupščini in jih bomo še naprej. Zdaj smo naredili anketo med mladinskimi organizacijami po delovnih organizacijah.«

Tomaž Štrumbelj

– Kaj ste ugotovili?

»Da jih veliko obstoja le na papirju. Jesni bomo delali na tem, da zberemo delovno jedro, okrog katerega bi potem pletli konkretne akcije.«

– Na primer?

»Ja, stanovanja za mlade, denimo. Ta politika ni dobra.«

– Ali mladi po vseh teh vrenjih bolj zaupajo v mladinsko organizacijo?

»Veliko je pasivnih. Ne zaupajo forumskemu delu.«

– Pa se boste vi kaj borili proti forumskemu delu? Ste eden od starih poklicnih vodilnih delavcev na občinski ravni in lahko bi rekli, da ste že kar številni... In poleti, kot ste sami rekli, se mladi razbežijo. Se boste vse poletje pripravljali na akcije v jeseni?

»Za enega bi bilo preveč dela. Mi smo samo kolešček v sistemu. Najbrž bi morali celoten sistem racionalno organizirati in ne gre, da bi na eni strani »šparali«, na drugi pa razmetavali,« je o domnevni birokraciji menil novi predsednik, ki je dobobra šele prišel in začel pometati. Ali bo metla imela tudi kaj odmeva, da ne rečemo, učinka, pa bomo videli, če ne prej, pa čez dve leti.

ALBINA ADAMIČ

KS Josip Prašnikar

Program Rdečega križa – Organizacija Rdečega križa KS Kolodvor in Josip Prašnikar je na letni skupščini obravnavala dosedanje delo in sprejela program dela za leto 1989. Najbolj pomembne naloge so: stalna skrb za starejše občane, bolne osamljene in invalide ter socialno ogrožene, sodelovanje z osnovno šolo Tone Čufar, pridobivanje novih članov, sodelovanje pri akcijah, ki prispevajo k izboljšanju in varstvu človekovega okolja.

Posebej se organizacija zahvaljuje tistim posameznikom in družinam, ki so darovali oblačila in obutev. Da je organizacija RK povezana tudi z delovnimi organizacijami, kaže primer sodelovanja med železniško tiskarno, ki brezplačno tiska in prevaža material.

Trgovina namesto pralnice – Prostorom avtopralnice in mehanične delavnice v avtohiši na Trdinovi ulici so določili novo namembnost. Na predlog avtohiše je izvršni svet občine dal soglasje, da se v teh prostorih uredi avtomobilski salon. Kot tokokrat doslej tudi tokrat niso bili upoštevani argumenti in nasprotovanja k spremembi poslovnega prostora KS Kolodvor in Josip Prašnikar. Najbrž je odločitev uprave avtohiše v duhu zakona o podjetjih. Ali bo naložba tudi finančno upravičena, bo pokazal čas.

Papirji preprečili delo – Rojaki iz Silicijske doline so želeli v občini Center vložiti denar v poslovno stavbo, kjer bi izdelovali najsodobnejše računalnike. Od kupčije ni bilo nič, saj administrativni in zakonski predpisi terjajo nekaj let za pridobitev vseh dovoljenj. Nihče se ni spomnil, da bi jim ponudil Cukarno ali pa Kolizej.

MATJJA ROZMAN

občine, ki pa so se raztezale daleč v ruralno okolico. Z eno občino bi dosegli znatne pocienitve v funkcioniranju občine, predvsem pa bi se celoten sistem enovito ukvarjal s problemi urbane celote, ki so tipični za večja mesta.

Po tem amandmaju in v povezavi s XXXVI. amandmajem je funkcija občin na območju mesta, upoštevajoč pri tem tudi področja, ki so bila že z dosedanjimi statuti mesta prenešana v njihovo pristojnost, močno zreducirana. Sedanje občine bi morale združiti v mestno občino Ljubljana oziroma Maribor. Tega procesa pa ne sme omejevali z ustavnimi amandmaji.

AMANDMA XLIV: Samoupravni sporazumi in družbeni dogovori se morajo sankcionirati kot pogodbe. V teh sporazumih in dogovorih bi morala biti predvidena tudi dogovorna sankcija v primeru kršitve. V sporih, ki lahko nastopijo zaradi nespoštovanja teh sporazumov ali dogovorov lahko odločajo dogovorjena arbitražna ali redna sodišča.

AMANDMA LVIII: Veljalo bi proučiti pobudo za uvajanje t. i. »državlanske pobude«. To pomeni, da lahko določeno število državljanov

predlaga zakon ali razpis referendum, tak predlog pa skupščina mora obravnavati in o njem sklepati.

AMANDMA LXII: Razprava je podprla zmanjšanje števila članov predsedstva. Glede na pomislek, izražen v obrazložitvi, da bi z neposredno izvolitvijo slabilo načelo enotnosti oblasti in skupščinske vladavine, bi morda veljalo v ta amandma vnesti določilo, da odgovarja predsedstvo za svoje delo skupščini. Ne bi pa veljalo krčiti pristojnosti predsedstva, ki so po svojem obsegu že tako skromne.

Sklepne ugotovitve:

Javna razprava je ponovno opozorila na nujnost, da se takoj lotimo tvorbe nove republiške ustave. Opozorjeno je bilo, da je potrebno republiško ustavo sprejeti pred zvezno ustavo, saj mora slednja izhajati iz republiških in ne more biti omejitveni dejavnik republiškim ustavam. Republiške ustave so element suverenosti republik in ne morejo biti vnaprej omejevane kot je to primer pri sprejemanju sedanjih amandmajev.

Ponovno je bilo opozorjeno, da moramo vložiti več naporov za skrajšanje in pravnotehnično izdelavo besedila ustave. Ta mora biti kratka, jedrnata, brez pleonazmov in nerazumljivega besednjaka. Za »modernizacijo« ustave bi kazalo črtati izraze kot sta živo in minulo delo, opustiti zemljiški maksimum, opustiti predpisovanje gospodarskim subjektom in državi kdaj, kako in kaj naj planirajo. Veljalo pa bi vzpostaviti pravno podlago za učinkovito zaščito narave.

Ustava SRS bi lahko omogočala tudi posebno »publicansko tožbo«, s katero lahko vsak državljan od katerega koli gospodarskega subjekta zahteva prekinitev onesnaževanja narave na območju SR Slovenije. Postopek naj bi podrobneje določal zakon. Upoštevati je namreč treba, da bo imel razmah podjetništva tudi svojo temnejšo plat predvsem pri še večjem onesnaževanju okolja, kot je to bilo doslej. Iz ustave bo potrebno izločiti vse oblike neposrednega normiranja in kratkoročne usmeritve tekoče politike. Le na ta način bomo dobili trajno ali vsaj dolgoročno listino, ki bi omogočala rast kre-

ativnosti in sproščanje pobud vsakega posameznika in njegovo poistovetenje z družbeno skupnostjo, ki ji pripada.

Na koncu bi želeli opozoriti na izreden pomen statuta občin in mesta. Prva konkretizacija ustavnih amandmajev bodo namreč ti statuti, ki jih bo treba čimprej sprejeti tudi zaradi izvolitve skupščinskih funkcionarjev. Statuti bodo morali konkretizirati osnovno usmeritev ustavnih amandmajev, ki bistveno zmanjšujejo vlogo družbenopolitičnih skupnosti v odnosu do gospodarstva in zagotavljajo največjo samostojnost gospodarskih subjektov ter uveljavljanje ekonomskih zakonitosti. Ti statuti pa bodo morali afirmirati parlamentarni sistem, ki v sedanjih ustavnih amandmajih še ni prišel dovolj do izraza. Statuti bodo tudi podlaga za skupščinske poslovilnice, ki jih bo treba bistveno dopolniti. Predlagamo, da bi v republiki izdelali teze za izdelavo občinskih statuta. Tako smo ravnali že v preteklosti, saj je republiška skupščina občinskim skupščinam posredovala t. im. tipske statute za razvito, srednje razvito in manj razvito občino.